

VIRPI PÖYHÖNEN

»Kaupungilla oli joskus
toinenkin nimi, mutta sen
jälkeen kun sitä ei saanut sanoa
ääneen, alettiin kaupunkia
kutsua Doeksi.»

WSOY

VIRPI
PÖYHÖNEN
DOE

Romaani

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Alfred Kordelinin säätiö, Taiteen keskustoimikunta,
Turun kaupungin kulttuurilautakunta ja WSOY:n kirjallisuussäätiö
ovat tukeneet tämän teoksen kirjoittamista.

© Virpi Pöyhönen ja WSOY 2015

ISBN 978-951-0-41306-7

PAINETTU EU:SSA

I

MINÄ OLEN PATTY JONES.

Minulla on seitsemän lasta, kuusi poikaa ja yksi tyttö. Tyttäreni nimi on Mary. Asumme Doen laidalla. Kaupungilla oli joskus toinenkin nimi, mutta sen jälkeen kun sitä ei enää saanut sanoa ääneen, alettiin kaupunkia kutsua Doeksi. Meidän kahdeksan lisäksi talossa asuu tätini Edith. Hänen oikea nimensä ei ole Edith, vaan jotain muuta, jotain millä on merkitys, mutta kukaan ei ole koskaan kutsunut häntä sillä nimellä. Kaikki kutsuvat häntä Edithiksi. Talomme pihalla on asuntovaunu, siinä asuu isäni. Pihalla on myös sininen Cadillac.

Minä olen meistä ainoa, jolla on sukunimi, mutta sekään ei johda kehenkään, se on isän keksimä, juureton nimi. Isällä ei ole sukunimeä, koska hän on unoh-
tanut sen, Edith ei ole koskaan edes kuullut oikeaa sukunimeään, eikä välitä muistaa sitä, jonka on kuullut. Lapset jäivät ilman, kun en halunnut heidän kantavan omaani, mutta muutakaan ei ollut.

Tämä on minun tarinani.

Tämä on meidän tarinamme.

MARY ON NELJÄTOISTA ja seinässä hänen sänkynsä vieressä on nyrkin mentävä reikä, ranteessa rosoinen arpi. Kun tulen öisin kotiin, hän on levoton, heittelee itseään patjan reunasta toiseen, vetää lakanaa kaulan ympäri. Nousee istumaan, katsoo suoraan minuun ja kiristää kangasta yhä tiukemmalle. Silmät ovat auki, mutta hän ei näe. Istun hänen viereensä, kierrän lakanan kaulan ympäriltä, hengitän, hyräilen, silitän selkää, puhun. Välillä hän nukahattaa siihen, välillä yritän koko yön, eikä hän rauhoitu. En enää muista milloin se alkoi, vaikka minun pitäisi muistaa. Äidin pitäisi muistaa, milloin ainoa tytär ei enää pystynyt nukkumaan. Mutta minä en muista.

Muistan, miten veljekset nukkuivat lattialle levitetyillä patjoilla, yksi vatsallaan, kaksi selällään, kolme kyljelleen käpertyneinä. He hengittivät samaan tahtiin ja painautuivat jokaisella hengityksellä toisiaan vasten. Ja kun yksi alkoi kuorsata, muutkin aloittivat, kunnes kaikki lopettivat samalla hengenvedolla.

Muistan, että Mary ei silloinkaan nukkunut. Hänen huoneestaan kuului viiltävä huuto, karjunta, jonka ei

olisi voinut kuvitella lähtevän seitsemänvuotiaasta työstä. Seisoin keittiössä ja painoin käteni korville, mutta kuulin silti paukahduksen, toisen, kolmannen ja lopulta räähdyksen. Huuto päättyi itkuun, en tiedä kumpi oli lohduttomampaa. Otin kädet korviltani, menin viereiseen huoneeseen ja sytytin valot. Sidoin ranteen.

Sidoin seitsemänvuotiaan tyttäreni ranteen.

Mary istui sängyllä mustat hiukset liimaantuneina otsaan.

Minun pieni tyttäreni ranne sidottuna.

Minut on helppo tuomita.

Olen äiti, jonka poikien takia kaupunkimme asukkailla on kanaverkot ikkunoissaan ja takapihoillaan vihaisia puolivillejä koiria, jotka välillä karkaa-vat ja siittävät viljejä koiria. Ne saavat ihmiset pelkää-mään; vaihtamaan kadunpuolta, kulkemaan kierto-reittiä kotiin, pitämään askeleensa rauhallisina, mutta ripeinä, katseen suoraan eteenpäin. Sydän lyö liian ti-heään ja vatsaa puristaa, mutta se täytyy oppia ohitta-maan. Muuten ei pärjää.

Jos ne huomaavat pelon, ne lähtevät seuraamaan. Lönkyttävät ensin perässä, joka askeleella aavistuksen lähempänä, ja kun ne ovat aivan kannoilla, ne hyök-käävät. Pari kaartaa eteen, loput sivuille ja taakse, kun-nes pakotietä ei ole.

Päivisin niiden voi nähdä leikkivän. Silloin ne murisevat toisilleen, vilauttavat kulmahampaitaan

ja karkaavat toistensa niskaan. Retuuttavat nahkaa juuri niin kovaa, että toinen tuntee hampaat, mutta ihoon jää ainoastaan painaumat, ei haavoja. Olen varma, että myös veljekset ovat joskus kisailleet, kiljahdelleet, hypänneet rantapenkalta joen mutaiseen veteen. Ja silti en pysty näkemään heitä leikkimässä, ainoastaan maleksimassa huoltoaseman takapihalla tai vesitornin juurella. Istumassa talomme kuistilla huput päässä, käsivarsissa itse tehdyt tatuoinnit. He saavat ihmiset vaihtamaan kadunpuolta, välttämään katsetta, piilottamaan pelkonsa. Ihmiset pelkäävät minun poikiani.

Jos koiria pysähtyy katsomaan, voi helposti nähdä kuka on johtaja. Sitä ei voi päätellä nopeudesta, koosta, arpien määrästä, siitä puuttuuko korvasta pala. Johtaja paljastaa kulmahampaitaan vain aavistuksen, murahtaa niin hiljaa, ettei sitä edes kuule. Ja vastustaja tiputtaa luun, vaikka siinä olisi vielä kaluttavaa, vaikka on suojellut sitä raivoisasti. Tai lopettaa leikin ja kellahuttaa selälleen paljastaen suojattoman vatsan. Vain huomaamaton askel, ajatus askeleesta, ja muut seuraavat.

Eikä johtaja koskaan ole se, jonka kylkiluut näkyvät ja katse on muuttunut sameaksi. Jos niin käy, se työnnetään pois laumasta ja tilalle tulee seuraava.

Valoisalla niitä näkee myös yksin, huoltoaseman pihalla, Kentucky Fried Chickenin oviaukolla, vesitornin alle jäävässä varjossa, kaivamassa kuoppaa jal-

kapallokentän kellastuneeseen ruuhoon. Ne ovat hitaita ja raukeita, makaavat jalkakäytävällä tai sementillä puiston penkin alla. Penkillä ei koskaan istu ketään, mutta jos istuisi, päivisin siitä ei seuraisi murinaa, paljastettuja kulmahampaista, jännittyneitä niskakarvoja, uhkausta, joka johtaa hyökkäykseen. Päivisin ihmiset eivät pelkää. He istuvat talojensa edustalla Budweiser-tölkit käsissään, naamat punottavat ja valkoiset vatsat retkottavat housunkauluksen yli.

Mutta pimeällä koiralauma tiivistyy. Se hallitsee reiviiriään, vaanii ja lähtee seuraamaan. Odottaa oikeaa hetkeä. Ja silloin ihmiset kantavat mukanaan jotain kättä pidempää, oksaa, remmiä, kiveä, nimettömän ja keskisormen väliin puristettua avainta, hiuslakka-pulloa, pippurisumutetta, veistä, asetta.

*

Olen äiti, joka tulee kotiin aamuyöllä ja löytää neljätoistavuotiaan tyttärensä sängyn tyhjänä.

Se tapahtui ensimmäisen kerran kaksi kuukautta sitten. Tulin kotiin, laitoin keittiöön valon ja menin katsomaan Marya. Toivoin, että hän nukkuisi, pelkäsin hänen olevan levoton kuten yleensä, mutta sänky oli tyhjä, lakanat koskemattomina edellisen yön jäljiltä. Herätin heti Edithin, joka oli nukahtanut nojatuoliin keittiön nurkkaan. Hän veti villatakin ylleen, otti

taskulampun käteensä ja lähti ulos etsimään tyttöä. Ehkä joku tietäisi jotain, ehkä hän löytäisi veljekset ja Mary olisi heidän kanssaan. Niin Edith sanoi, vaikka tuskin uskoi siihen itsekään.

Jäin taloon odottamaan. Kiersin huoneesta toiseen, tuijottelin nurkkiin, siirsin sohvaa. Aloin siivota vaatekasoja, tyhjentää pursuavia roskiksia, kasata likaisia astioita tiskialtaaseen. Kuuma vesi oli poikki ja tiskasin kylmällä. Kädet muuttuivat tunnottomiksi. Jokaiseen lautaseen oli kovettunut jotain: juustomakaronia, maissipuuroa, ketsuppia punaiseksi laataksi. Ehkä hän tulisi omia aikojaan, hänellä olisi jokin selitys siihen, ettei hän ollut kotona. Ehkä hän todella olisi veljiensä mukana. Edith löytäisi heidät.

Raaputin ketsuppia irti lautasesta, mutta sain aikaan vain hentoja viiruja, punaiset kynnenaluset, kohmettuneet kädet. Lautanen räsähti lattialle, perään toinen ja kolmas. En löytänyt mistään harjaa ja vedin sirpaleita kasaksi paljain käsin. Posliini viilsi ihoon, kädet jättivät lattiaan punaiset viirut. Painoin haavoja keittiöpyyhkeellä, ne eivät olleet syviä, vain pintaa. Käsiin palasi hiljalleen tunto, pisteli, poltti, pakotti.

Veljekset eivät ottaisi Marya mukaansa.

Hekään tuskin ovat paikassa, joka olisi turvallinen Marylle.

Tässä kaupungissa ei ole paikkaa, joka olisi yöllä turvallinen neljätoistavuotiaalle tytölle.

Aikaisin aamulla myönsin itselleni, että Mary ei tulisi kotiin, eikä Edith löytäisi häntä. Että Edith oli jo tunteja harhaillut päämäärättömästi. Väistellyt koira-laumoja, osoittanut taskulampun himmenevää valoa tienvieren puskiin kaupungin laitamilla, huoltoaseman pihalla, vesitornin juurella. Silloin lopetin odottamisen ja lähdin ulos.

Seisoin pihalla talon edessä. Se on suorakaide, matala suorakaide, jonka alle on piilotettuna pyörät. Samanlainen kuin lähes kaikki talot tässä kaupungissa. Pyöriä on käytetty kerran, kun talot on vedetty tänne ja ne mahdollistavat helpon lähdön, vaihtoehdon jota kukaan ei käytä, koska sitä ei todellisuudessa ole. Potkin maata, ruohotuppoja irti mullasta.

Kävelin ensin isän asuntovaunun ympäri, sitten tielle. Ohitin jalkapallokentän, maalin alla tyhjiä muovisia hiuslakkapulloja. Puolet hiuslakasta kaadetaan toiseen pulloon ja molempien pullojen sisältö laimennetaan vedellä. Halvin mahdollinen humala.

Toivoin jokaisella hetkellä, että Edith tulisi vastaan, että hän tulisi vastaan Mary mukanaan. Toivoin sitä, vaikka kaupunkiin johtava tie oli viivasuora, vaikka näin pitkälle eteeni, vaikka tiesin, ettei siellä kävellyt ketään. Silti uskoin toiveeseeni niin paljon, että jokaisella askeleella odotin hänen ilmestyvän viereeni.

Ohitin kasvihuoneen, missä Luke ja Silver ennen viljelivät kurkkuja, kurpitsoita, suurimpia koskaan nä-

kemiäni tomaatteja. Siitä on jäljellä enää ranka, rautakehikko allaan kuivaa maata. Kehikon sisällä oli koira-lauma. Ne katsoivat suoraan kohti ja murisivat, mutta jättivät sitten minut rauhaan ja jatkoivat syömistä. Hidadistin askeleitani hieman ja katsoin, minkä kimpussa ne olivat.

Se oli ollut koira.

Verinen kasa takkuista karvaa.

En enää pystynyt jatkamaan eteenpäin vaan käännin takaisin kotiin. Pakenin melkein juosten ja pyssähdyin vasta päästyäni takaisin kotipihaan. Keittiössä oli valo ja tiesin, että Edith oli tullut takaisin. Ehkä hän oli kuitenkin löytänyt Maryn. Kiirehdin viimeiset askeleet, avasin ulko-oven ja ryntäsin keittiöön. Edith istui pöydän ääressä yksin. Maryn huoneen ovi oli edelleen auki, sänky tyhjä. Hän sanoi yrittäneensä kaikkensa, mutta tyttöä ei löydy mistään.

Jätin hänet keittiöön ja menin kuistille. Yritin istua miettimään, miten voisin löytää Maryn, mutten pystynyt. Kävelin pihalla, katsoin talon takana aukeavaa laaksoa, mutaista jokea, joka virtaa pois Doesta, vesitornista, huoltoasemasta.

Sitten menin talon taakse.

Löysin Maryn.

Hän makasi kyljellään, retkotti puoliksi talon alla. Hiukset tummana sotkuna pään ympärillä, yllään vain tiukat farkut ja lyhyt hihatton t-paita, joka paljasti vat-

san ja selän. Helma oli saksittu lyhyemmäksi. Hän makasi aivan liikkumatta ja minun oli tarkistettava hengittikö hän. Hän oli paljain jaloin ja niin syvästi sammunut, ettei mitenkään voinut tuntea kylmyyttä, vaan olisi voinut kuolla humalaansa, jos en olisi löytänyt häntä.

Kyykistyin Maryn viereen ja yritin herättää hänet. Ensin silitin käsivartta. Sitten nostin hänet istumaan. Läimäisin poskelle. Hän ei liikahtanut, vaan makasi velttona sylkivana poskella, käsivarsissa naarmuja, poskipäässä mustelma. Hain Edithin ja nostimme yhdessä hänet ylös maasta, mutta hän ei havahtunut silloinkaan.

Minun pieni tyttöni, lintuni, aikuisen kokoinen, mutta lapsi silti.

Lähtiessäni hän makasi sängyllä liikahtamatta, raskas hengitys, humalaisen painava uni.

Enkö kasvattanut sinusta paremman ihmisen?

Et ole minun tyttäreni.

PATTY, MALTA NYT, kyllä ne tulee. Ihan pian. Kuulen jo auton, ei kun ihan oikeasti, kuulen jo melkein auton.

Ensimmäinen kesäloma koulusta. Istuimme serkkuni Annan kanssa portailla ja odotimme, että äiti tulisi hakemaan meitä. Aurinko paahtoi pilvettömältä taivaalta. Koulupuku hiosti, mutta sitä ei saanut riisua koulun alueella, vaikka koulu oli loppu ja loma alkanut. Ajattelin äitiä ja kotia, miten saisin nukahtaa siihen, että äiti silitti selkää, kertoi tarinoita tuulesta, linnuista ja maasta, että saisin taas nukahtaa hänen ääneensä.

Menisimme joka iltapäivä vierailulle Edithin luo ja äiti muuttuisi ainoan siskonsa kanssa rennoksi, melkein rauhalliseksi. Hän nauraisi lisätessään minttuteen hunajaa, jonka Edithin mehiläiset olivat tehneet. Me Annan kanssa tunnistimme aina hänen mehiläisensä, koska ne käyttäytyivät kuten kimalaiset, eivät koskaan pistäneet, vaan lensivät lähes lempeästi kohti kasvoja, sanoivat törmäämällä, mene pois, olet liian lähellä. Äidin ja Edithin juodessa teetä me juoksim-

me metsään, heittäydyimme puiden alle, kiipesimme latvaan. Ja ollessamme korkealla, ylimmän oksan haarassa lauloimme taivaalle kovaa ja epävireisesti. Ennen koulun alkua emme edes tienneet, että on oikeita ja vääriä tapoja laulaa. Tiesimme, että ääni joka lähtee vatsan pohjasta kaikuu ruohikkoa pitkin seuraavalle puulle.

Se riitti.

Tai sitten juoksimme joelle, hyppäsimme kiljuen penkereeltä ruskeaan veteen, ajelehdimme suuren kumirenkaan päällä jokea alas. Pysähdyimme suvantoon ja kaivoimme joen pohjasta liejua, makasimme matalassa rantavedessä iho raskaana tummasta mudasta.

Avasin paidan ylimmän napin. Anna kuuli ajatukseni eikä muuta tarvittu, hän nousi ja juoksi tielle, tietä eteenpäin, riisui paidan, hameen, sukkahousut, kengät, ja meni makaamaan tien vierelle, vaatteet mytysä vieressään.

Tyhmä, se on vaan koulun alueella. Raja on tässä.

Ja silloin juoksin hänen peräänsä, ja vielä vähän ohi. Istuin tienpenkalle, riisuin koulupuvun. Sen jälkeen odotimme rauhassa, makasimme tienvieressä kädet niskan takana, katsoimme taivaalle, näimme saalista etsivät haukat, kotkan, rauhallisen tuulen. Odottaminen muuttui olemiseksi.

Tunnistin moottorin äänen ja katsoin tielle.

Pian äidin kädet olivat ympärilläni.

Nyt alkaa kesä. Ja me lähdetään lomalle! Äiti oli innoissaan, silmät säkenöivät, liikkeet olivat nopeita, Cadillacin konepellillä vierekkäin sinivalkoinen risti ja valkoinen ympyrä punaisella pohjalla. Ratin takana isäkin näytti tyytyväiseltä, vaikkei koskaan ollut samalla lailla nopea ja riemukas kuin äiti. Kysyin, tuleeko Anna mukaan ja äidin sanoessa, että veisimme Annan kotiinsa, että lähdemme kolmesta, halusin kysyä, miksei Annakin voi tulla, että loma ei tunnu miltään ilman Annaa, että kuka sitten tutkii paikkoja kanssani. Mutta sitten katsoin äitiä, joka laittoi tavaramme takaluukkuun melkein tanssien, sipaisi kevyesti isän kättä istuessaan etupenkillä. En ehkä ikinä ollut nähnyt heitä niin onnellisina. Takaluukussa näin myös vilauksen uudesta sinisestä matkalaukusta. Kysyin äidiltä kenen se on ja hän vastasi:

Sinun tietenkin, höpsö, matkalla tarvitaan oma matkalaukku.

Anna nousi autosta Edithin talon kohdalla ja me jatkoimme matkaa Doen läpi. Huoltoaseman ja kahvilan kohdalla isä tööttäsi pitkään ja me kaikki vilkuttimme, vaikka pihalla ei ollut ketään.

Oli kuuma, äiti rullasi ikkunan auki, tuuli pyörittä hiuksia kasvoille, tie oli leveä ja suora, Cadillac kulki eteenpäin kuin laiva.

Aurinko laski suoraan eteemme, tasanko hehkui oranssina, taivas oli valtava tulipalo. Sitten tuli pimeää ja äiti peitteli minut takapenkillä.

Havahduin hetkeksi kun auton moottori sammui, mutta herätessäni olimme jälleen liikkeessä. Horison-tissa vuoret tummina. Pian oli taas kuuma. Vaikka ikkuna oli auki, reidet hikosivat kiinni penkkiin ja hiukset liimautuivat otsaan. Äiti sanoi, että iltapäivällä pysähdytään motelliin, sellaiseen, jossa on uima-allas. Otetaan vähän esimakua rantaelämästä. En ollut koskaan uinut altaassa ja koko päivän ajattelin läpinäkyvää vettä, esineitä, jotka voisin sukeltaa valkoisesta pohjasta.

Kivi. Avain. Äidin hiussolki. Kolikko.

Ja miten sukeltaessa voisi pitää silmät auki, nähdä veden läpi. Ehkä pystyisin sukeltamaan kaksi esinettä vetämättä henkeä välillä. Joka kerran kun tien vieressä näkyi tolppa, jossa luki sanat motelli ja uima-allas, katsoin kysyvästi äitiin, joka pudisti päätään, ei vielä kulta mutta myöhemmin, ennen iltaa, ennen kuin on pimeää. Kun lopulta olimme ajaneet riittävän pitkälle ja edessä näkyi tolppa, jossa luki motelli, uima-allas, ravintola, isä hidasti ja laittoi vilkun päälle. Hyppäsin ulos autosta heti kun olimme pysähtyneet. Sukeltamisen jälkeen kelluisin uimapatjalla, katsoisin taivaalle, joisin kokista pillillä pullosta.

Isä palasi vastaanotosta myhäillen.

Saatiin vähän parempi huone.

Menin äidin perässä sisään, ensin yksi huone, leveä parisänky, perällä kylpyhuone. Ensimmäisestä huoneesta johti ovi toiseen huoneeseen. Minulla oli oma huone. Sänky, joka oli kolme kertaa yhtä leveä kuin sänkyni koulussa ja sen jalkopäässä pöytä, jolla oli telkkari. Oma telkkari omassa huoneessani. Mutta silti parasta oli, että juuri minun huoneestani pääsi ulos pihalle, jonka perällä oli uima-allas, kirkasta vettä ja valkoinen pohja. Altaan reunalla pöytä ja aurinkotuolit, joihin nojasi uimapatja. Juoksin pihalle, riisuin vaatteita juostessani. Äiti juoksi minut kiinni.

Tule vielä sisään, minulla on jotain sinulle.

En olisi malttanut, mutta menin kuitenkin ja sänkyni päältä löysin oranssit bikinit.

Ne päälläni sukelsin altaan pohjasta kolme kiveä, vaikka heitin ne kauas toisistaan, ja sitten vielä Cadillacin avaimet, vaikkei isä yleensä antanut kenenkään muun koskea niihin. Kelluimme äidin kanssa uimapatjalla, joka kantoi meidät molemmat. Äiti avasi palmikot hiuksistaan ja hänen hiuksensa leijuivat tummana lauttana kirkkaassa vedessä. Kun olimme uineet, puimme päälle, mutta kääriydyimme silti valkoisiin pyyhkeisiin. Isä toi ravintolasta ruokaa, altaassa oli veden alla valot ja se muuttui turkoosiksi. Syömisen jälkeen kelluin uimapatjalla, äiti istui isän kanssa altaan reunalla. He puhuivat matalalla pehmeällä äänellä, nojautuivat toisiinsa.

Aamulla sain syödä sängyssä, katsoa telkkaria, kunnes oli aika lähteä eteenpäin.

Jälleen vuoret, korkeammat kuin edelliset.

Sitten aavikko muuttui talojen riveiksi, moottoritiellä oli viisi kaistaa, joka puolella autoja. Äidin puoleinen ikkuna oli ollut auki koko matkan. Huomasin sen, kun ilma alkoi haista kostealle.

Merelle.

Kun isä haistoi meren, hän alkoi puhua suurista aalloista, suurista meristä, suurista kaupungeista. Ja sitten pienestä pohjoisesta kaupungista, jota ympäröi pieni meri. Se muuttui talvisin tieksi. Hän seilasi suurta merta, jonka tuulet nostattivat kymmenen miehen korkuisia aaltoja ja palasi aina pieneen pohjoiseen kaupunkiin. Kunnes tapasi äidin, eikä palaaminen enää ollut tärkeää.

Hän katsoi äitiin.

Äiti ei hymyillyt.

Isä pysäytti auton.

Kiipesimme dyyniä ylös, jalat upposivat painavaan hiekkaan, mutta äiti auttoi minua eteenpäin. Ja sitten edessä oli valtava harmaansininen meri, jolla ei ollut vastarantaa, jonka aallot olivat korkeita ja pitkiä, sortuivat vaahdoksi, hiipivät viimeiset metrit pehmeänä laattana hiekan päällä.

Meri teki jotain meille kaikille. Isän se sai nauramaan ääneen, juoksemaan kohti aaltoja, seisomaan pitkään liikahtamatta kasvot kohti ulappaa. Äidin se

sai siristämään silmiään, muuttumaan hiljaisemmaksi kuin yleensä. Minut se sai pelkäämään.

Isän pyynnöistä huolimatta en uskaltanut mennä uimaan. Hän seisoj vedessä ja viittoj minua tulemaan luokseen. Kun en mennyt hän huusi, tule nyt, ei merimiehen tytär voi vastustaa aaltoja. En mennyt ja isä lähti uimaan aaltoihin, niin kauas etten nähnyt häntä. Äiti käveli rantaviivaa, keräsi värikkäitä kiviä ja simpukan-kuoria. Olisin halunnut kävellä äidin kanssa tai istua vedenrajassa, kaivaa käsiä syvälle hiekkaan, antaa meren tuntua viileänä hiekan seassa. Mutta en voinut, koska jonkun täytyi katsoa merelle ja toivoa, että isän pää näkyisi kelluvana pisteenä aaltojen välissä, eikä katoaisi.

Kun hän vihdojn tuli takaisin rantaan, meistä otettiin kuva. Tai oikeastaan kolme kuvaa, jokaiselle oma polaroid, muistoksi matkasta. Kuvassa äiti pitää kiinni hameenhelmasta, joka on täynnä kiviä. Hän katsoo minuun, minä katson kameraan, isä katsoo merelle.

Me kaikki hymyilemme.

Illalla kukaan ei enää hymyillyt. Isä lähti pitkäksi aikaa ulos, äiti istui vierelläni sängyssä, silitti hiuksiani, harjasi omiaan pitkään. Kun isä tuli takaisin, hänellä oli mukanaan paperipussi, jonka sisällä oli pullo. Teeskentelin nukkuvaa, mutta kuuntelin äidin ja isän riitaa. He olivat kylpyhuoneessa, ovi kiinni, etten kuulisi. Äiti tiuski, isä ärähti, äiti puhui matalalla äänellä, isä ärähti kovempaa. En kuullut sanoja. Sitten ulko-

ovi paukahti isän perässä. Äiti käveli huonetta edestakaisin, pysähtyi sängyn viereen ja silitti taas hiuksiani, luuli minun nukkuvan ja sanoi:

Anteeksi kulta. Ymmärrät vielä joskus.

Sitten hän lähti.

En ymmärtänyt koskaan.

Kun isä tuli takaisin, hän ravisteli minut hereille, toisti uudestaan ja uudestaan, missä äitisi on, missä äitisi on, missä äitisi on, kuuletko, vastaa. Hänen silmänsä punoittivat, mutta hän ei horjunut kovin paljon säännätessään kylpyhuoneeseen, pation ovelle, etuovelle: missä äitisi on? Sain vastattua, etten tiennyt, että nukuin. Olin nukkunut jo pitkään.

Ja kolme päivää ajoimme isän kanssa pitkin kaupungin katuja, matalia taloja, korkeita taloja, raitiovaunuja, autoja, bussiasema, rautatieasema, ihmisiä, joka puolella ihmisiä. Aina nähdessään naisen, jolla oli suorat mustat hiukset ja pitkä hame, isä pysäytti Cadillacin riippumatta siitä, missä olimme. Hän ei välittänyt takanamme tööttäävästä autojonosta ja vihaista ihmisistä, vaan hyppäsi ulos autosta, vaikka minä näin jo kaukaa, ettei se ollut äiti. Illalla hän toi minulle pizzaa, hampurilaisia, kokista, avasi television ja sanoi, etten saanut avata ovea kenellekään. Enkä missään nimessä poistua huoneesta.

En poistunut, istuin sängyllä ja tuijotin television poukkoilevassa valossa polaroid-kuvaa, äidin surullis-

ta hymyä. Isä tuli aina takaisin yksin, ilman äitiä. Joka ilta hän oli enemmän humalassa, tarvitsi enemmän tukea seinästä mennessään kylpyhuoneeseen. Joka aamu hänen silmänsä punoittivat enemmän.

Sitten ajoimme kotiin, eikä isä pitkään aikaan puhunut merestä, eikä äidistä. Eikä ikinä lakannut rakastamasta kumpaakaan.

Patty Jonesilla

on seitsemän lasta: kuusi poikaa ja tytär Mary.

Koko elämänsä Patty on yrittänyt pärjätä.

Ja pettynyt usein. Eräänä iltana 14-vuotias Mary katoaa ja Patty alkaa etsiä häntä epätoivoisesti kaduilta, joita hallitsee mystinen Harry Battlefield ja joilla vilisee villiintyneitä koiria.

Doe on Pattyn ja Maryn kertomus.

Se on kuvaus vapaudenkaipuusta ja lähtemisestä sekä köyhästä amerikkalaisesta pikkukaupungista, jonka yllä leijuu epämääräinen uhka.

#kirja

WWW.KIRJA.FI

84.2

ISBN 978-951-0-41306-7

